Tartu linna arengukava 2035 ja eelarvestrateegia 2027–2030 avaliku väljapaneku raames laekunud ettepanekud

Arengukavale laekunud ettepanekud

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
1	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	„E6. Otsuseid tehakse koostöös ja teaduspõhiselt.“ Teeme ettepaneku sõnastada eesmärk järgmiselt: „E6. Otsuseid tehakse tuginedes kvaliteetsetele andmetele ning koostöös ja teaduspõhiselt. ELKS ettepanek täiendavaks sõnastuseks: „Otsuste ettevalmistamisel konsulteeritakse valdkonna juhtivate teadlastega, et hinnata kasutatavate andmete kvaliteeti ja kavandatavate otsuste võimalikku mõju looduskeskkonnale, rahvuskultuurile ning rahvatervisele.” Juhime ühtlasi tähelepanu vajadusele arvestada otsuste ettevalmistamisel rahvatervise valdkonda reguleerivates õigusaktides sätestatud põhimõtete ja meetmetega. https://www.riigiteataja.ee/et/akt/102012025003?leiaKehtiv	**Arvestada osaliselt**. Eesmärgi E6 sõnastust ei muudeta, kuna teaduspõhine otsustamine hõlmab ka kvaliteetsetele andmetele tuginemist. Andmepõhisust käsitletakse täpsemalt eesmärgi mõõdiku raames. Kaasamistegevused, sh milliseid valdkondlikke eksperte ja teadlaseid kaasatakse, sõltuvad konkreetsetest juhtumitest, kuid lähtume kaasamise heast tavast.
2	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	„M6.1. Andmepõhiste otsuste tegemiseks kättesaadavate infosüsteemide andmekomplektide osakaal.“ Asendada sõnastusega: „M6.1. Kvaliteedi sihttaseme saavutanud, kirjeldatud ja otsuste tegemiseks kasutatavate põhiandmestike osakaal kõigi põhiandmestike hulgas.“ Baasaasta on 2026. ELKS ettepanek: asendada Baasaasta on 2026 asendada sõnastusega „Baasaasta on 2024.”	**Mitte arvestada.** Mõõdiku kujundamisel on lähtutud linnavalitsuse infosüsteemis kasutatavast andmekogumise ja hindamise metoodikast, mis võimaldab mõõdiku väärtust järjepidevalt ja usaldusväärselt hinnata. Baasaastaks määratakse 2026. aasta, kuna tegemist on esimese aastaga, mil vastavat metoodikat on võimalik rakendada.
3	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	Lõpetuseks: Euroopa Liidu looduse taastamise määruse kohaselt ei tohi linnade rohealade pindala ja puuvõrade katvus 2030. aastaks võrreldes 2024. aastaga väheneda. Tartu linnal ei ole erandi kasutamise õigust ega õigustust olukorra parandamisest kõrvale hiilimiseks.	**Teadmiseks võtta.** Tartu linna arengukava ja eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest, sealhulgas rahvatervishoiu seaduses sätestatud kohustustest, mida tuleb täita sõltumata

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
		Ettepanek: Pöörata nii arengukava kui ka eelarvestrateegia eelnõus tähelepanu rahvatervishoiu seaduse 11.12.2024 sätete arvestamisele. https://www.riigiteataja.ee/et/akt/102012025003?leiaKehtiv	sellest, kas need on arengukavas või eelarvestrateegias eraldi välja toodud. Ettepanekus viidatud Euroopa Liidu looduse taastamise määruse osas märgime, et määrus seab ühised eesmärgid, kuid jätab liikmesriikidele paindlikkuse otsustada, kuidas neid eesmärke oma oludes kõige paremini saavutada. See tähendab, et Eesti saab ise valida sobivad meetmed, alad ja lahendused, arvestades meie loodust, inimesi ja majandust. Käesoleval ajal on Kliimaministeerium ette valmistamas riiklikku looduse taastamise kava, millest selguvad täpsemad meetmed ja rahastuspõhimõtted määruse eesmärkide saavutamiseks. Tartu linna kohta märgime täiendavalt, et seni esitatud alusandmed on olnud ebakorrektsed. Copernicuse metoodikaga ei ole Tartu linna puuvõrade tegelikku katvust suudetud korrektselt tuvastada. Linna enda alusandmete kohaselt on Tartu linna asutusüksuses puuvõrade katvus hoopiski 12%. Kliimaministeerium on Copernicuse andmete ja metoodika ebatäpsust tunnistanud ja hindab looduse taastamise määrusest tulenevate kohustuste kontekstis siseriiklike täpsemate alusandmete kasutamise võimalikkust. Lisaks on siin oluline tähele panna linna arengudokumentide omavahelisi seoseid ja hierarhiat.

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
			Tartu linna arengusuunad on määratud Tartu linna üldplaneeringus 2040+, kus on ette nähtud avalikult kasutatavate rohealade asukohad, nende kaitse- ja kasutus-tingimused ning kruntide haljastusnõuded. Muud arengudokumendid (sh linna arengukava ja eelarvestrateegia) peavad KOKS § 37 lg 1 kohaselt olema üldplaneeringuga kooskõlas, s.t. nendega ei saa muuta üldplaneeringus kokku lepitut.
4	Elsa Leiten	2. Arengukava iga-aastase ülevaatamise juures peaks olema nähtav tulemusanalüüs Praegusest materjalist nähtub, et arengukava sisuteksti ega strateegiliste suundade sõnastust ei muudeta ning 15 ettepanekut puudutavad peamiselt mõõdikute ja tegevuste täpsustamist. Samas ei ole materjalist võimalik saada tervikpilti: • milliste eesmärkide puhul liigub linn soovitud suunas; • milliste mõõdikute puhul areng seisab või liigub soovimatult; • millised arengukava tegevused on osutunud ebapiisavaks; • millised muudatusettepanekud tulenevad otseselt mõõtmistulemustest. Arengukava enda metoodika ütleb, et tegevuste mõju hinnatakse mõõdikutega ning tulemuste puhul kasutatakse valgusfoori põhimõtet: roheline näitab soovitud arengut, kollane paigalseisu ja punane soovimatut arengut.	**Teadmiseks võtta**. Selgitame, et arengukava täitmise seiret ja mõõdikute tulemusi kajastatakse igal aastal linna majandusaasta aruandes. Arengukava ülevaatamise käigus hinnatakse arengukava eesmärkide, tegevuste ja mõõdikute asjakohasust ning vajaduse korral tehakse ettepanekuid nende täpsustamiseks või muutmiseks. Arengukava täitmise seisu on võimalik jälgida arengukava rakenduses, kuid tegevuste ülevaade antakse majandusaasta aruande raames. Muudatusettepanekud, mis linnavalitsus omalt poolt tegi, on esitatud eelnõu juures koos põhjendustega.

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
		Seetõttu võiks iga-aastase ülevaatamise materjal sisaldada vähemalt lühikest arengukava tulemusaruannet: millised mõõdikud on rohelised, kollased või punased ning milliseid juhtimisotsuseid sellest tehakse. Sarnast ülevaadet ei antud ka suve hakul, kui tehti ülevaade 2025.a arengutest. Seda arvestamata jääb muidu ebaselgeks, kas arengukava ülevaatamine tähendab peamiselt teksti tehnilist korrigeerimist või tegelikult õppimist seniste tulemuste põhjal	
5	Elsa Leiten	3. Mõõdikute osas on vaja kvalitatiivset hüpet Arengukava mõõdikute puhul on minu hinnangul vaja senisest oluliselt suuremat metoodilist läbipaistvust, ühtlust ja ajas jälgitavust. Andmed peaks võimaldama mõista, mida mõõdik täpselt mõõdab, kuidas tulemus kujuneb ja kui usaldusväärselt saab seda ajas võrrelda. Näiteks: • Iga mõõdiku puhul olema võimalik üheselt aru saada, mida see tähendab, kuidas seda arvutatakse, millisest algandmest tulemus pärineb, kes andmete eest vastutab, milline on baasväärtus ning kas mõõtmismetoodika on aastate lõikes võrreldav. Vajaduse korral peaks olema kirjeldatud ka andmekvaliteedi ja tõlgendamise piirangud. Praegusest avalikust vaatest ei ole selline info süsteemselt kättesaadav; näiteks võib protsendina esitatud tulemus olla ilma arvutusaluse ja definitsioonita sisuliselt raskesti tõlgendatav. • Paljudel mõõdikutel pole määratud konkreetset sihtväärtust. Selle asemel on kirjeldatud vaid soovitud muutuse suund, näiteks kasv või vähenemine. Muutuse suund on küll informatiivne, kuid ei võimalda hinnata, millist muutust peab linn piisavaks ega millal saab eesmärgi lugeda saavutatuks. Kui soovitud on üksnes „kasv“, võib ka	**Teadmiseks võtta.** Nõustume, et arengukava mõõdikute metoodiline läbipaistvus, usaldusväärsus ja võrreldavus ajas on olulised. Mõõdikute kirjeldusi on juba täiendatud, sealhulgas täpsustatud andmeallikaid ja arvutusmetoodikaid. Jätkame mõõdikute metoodilise kvaliteedi parandamist ning arengukava rakendamise infosüsteemi arendamist, et muuta mõõdikute taustainfo avalikkusele paremini kättesaadavaks. Mõõdikute täitmise ja arengusuundade kohta antakse jätkuvalt ülevaade linna majandusaasta aruandes ning arengukava ülevaatamise käigus.

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
		väga väike muutus formaalselt tähendada liikumist õiges suunas, kuigi see ei pruugi olla arengukava eesmärgi saavutamiseks sisuliselt piisav. • Paljude mõõdikute puhul puudub aegrida, mistõttu ei ole võimalik hinnata muutuse suunda ega tempot. Ühe aasta näitaja ei anna vastust küsimusele, kas olukord paraneb, halveneb või püsib muutumatuna. Arengukava puhul, mis kehtib aastani 2035, peaks just areng ajas olema üks keskseid vaateid. See pole oluline vaid avalikkuse jaoks, vaid võimaldaks teha teadlikumaid otsuseid. Seda enam, et mõõdikud on loodudki selleks, et hinnata eesmärkide poole liikumist ja teha otsuseid muudatusteks. Seetõttu soovitan arengukava infosüsteemis luua iga mõõdiku juurde standardse metaandmete ploki ehk mõõdikupassi. Igal olulisel mõõdikul oleks vähemalt selge definitsioon, arvutusmetoodika, baasväärtus, aegrida, sihttase aastati, andmeallikas, aegrida, võimalikud piirangud kvaliteedile ja tõlgendamisele ning vastutaja (kes tunneb andmeid ja on suuteline selgitama konteksti). Lisaks soovitan selgemalt/teadlikumalt eristada tegevuse, sisendi, väljundi, tulemuse ja mõju mõõdikuid. Mitmed arengukava mõõdikud mõõdavad praegu pigem seda, mida linn tegi, mitte seda, mis selle tulemusena muutus. Ideaalis võiks mõõdikukomplekt eesmärgiti katta erinevaid aspekte. Näiteks ainult üritustel osalenute arv ei saa olla aluseks pikema muutuse hindamisel või kas osalemine täidab oma eesmärki	

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
6	Elsa Leiten	4. Uute digiteenuste mõõdikute puhul tuleb arvestada ligipääsetavuse ja digilõhega Positiivne on ettepanek lisada mõõdik „Elanike rahulolu linnavalitsuse digiteenuste kasutamisega“ ning võtta süsteemselt kasutusele teenusdisaini ja kasutajakogemuse hindamine. Avalike teenuste arendamisel on rahulolu kahtlemata peamine kvaliteedinäitaja, kuid soovitan mitte keskenduda vaid ühele teenuse osutamise vormile, vaid tagada teave rahulolu kohta ka teenustele, mida osutatakse silmast-silma või muul alternatiivsel viisil. Lisaks soovitan juba mõõdiku metoodika loomisel vältida olukorda, kus üks keskmine rahulolunäit varjab suuri erinevusi elanikerühmade vahel. Eakate kõrval tasub mõelda ka erivajadustega inimestele, muu emakeelega kasutajatele jt. Üks üldkeskmist puudutav näitaja ei ole informatiivne, et võimalda reageerida ebasoodsale olukorrale. Eeltoodu sobib ka arengukava enda metoodikas kasutatud universaaldisaini käsitlusega, mille kohaselt peaksid tooted ja keskkonnad olema võimalikult laialt kasutatavad ilma erilahendusi vajamata.	**Teadmiseks võtta.** Digiteenuste arendamisel lähtutakse universaalse disaini põhimõtetest ning pööratakse tähelepanu ligipääsetavusele ja erinevate kasutaja-rühmade vajadustele. Arengukavas säilitatakse digiteenustega rahulolu koondmõõdik, mis võimaldab jälgida arengut ajas. Mõõdiku metoodika väljatöötamisel kaalutakse võimalusi hinnata rahulolu ka erinevate kasutaja-rühmade lõikes. Täpsemad mõõtmis- ja hindamispõhimõtted kujundatakse vald-kondliku arendustegevuse käigus.
7	Elsa Leiten	5. Sotsiaalvaldkonna puhul peaks jälgima mitte ainult teenuse olemasolu, vaid selle tegelikku kättesaadavust Eelarvestrateegia ütleb, et Tartu heaoluvaldkonna eesmärk on muu hulgas kodus elamist toetavate teenuste arendamine, kvaliteetse hoolekandeabi tagamine ning hinnatud abivajaduse korral kiire ja asjakohase abi pakkumine. Sotsiaalvaldkonnas on just katmata vajadus sageli informatiivsem näitaja kui teenuste arv.	**Teadmiseks võtta.** Nõustume, et sotsiaalteenuste puhul on oluline hinnata lisaks teenuste olemasolule ka nende tegelikku kättesaadavust ja vastavust abivajadusele. Selliste näitajate hindamine eeldab valdkonnaspetsiifilist andme-kogumist ja analüüsi, mida on otstarbekam käsitleda valdkondlike tegevuste ja uuringute raames. Arengukava kui

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
		Selliste eesmärkide puhul oleks oluline, et mõõdikud kirjeldaksid mitte ainult teenuste mahtu, vaid ka kvalitatiivseid aspekte. Näiteks teenuse ooteaega; vajaduse ja tegelikult saadud abi suhet; teenusest loobumise põhjuseid; kasutaja hinnangut teenuse sobivusele; piirkondlikku ja sotsiaalmajanduslikku kättesaadavust vms. Eelarvestrateegia ise toob näiteks välja, et lasteaedades ja koolides prognoositakse tuge vajavate laste arvu suurenemist ning see nõuab täiendavat ressurssi tugiteenustele ja abiõpetajatele. See on hea näide teemast, mille puhul tasuks küsida, kas arengukava mõõdikud võimaldavad muutuvat vajadust piisavalt kiiresti märgata.	strateegilise dokumendi tasandil peame põhjendatuks keskenduda laiematele arengusuundadele ja neid iseloomustavatele mõõdikutele.
8	Elsa Leiten	1. Avaliku väljapaneku eel võiks avaldada ka muudatuste põhjendusloogika Avalikule väljapanekule suunatakse korraga arengukava muudatused ja eelarvestrateegia. Eelnõu järgi toimub avalik väljapanek 12. oktoobrist 8. novembrini. Avalikkuse jaoks oleks kasulik, kui iga muudatuse juures oleks lisaks sõnastusele lühidalt nähtav seos probleemi, kavandatud muudatuse ja sellest oodatava mõju vahel. See muudaks avaliku väljapaneku oluliselt sisulisemaks, sest inimene ei peaks ise rekonstrueerima, miks konkreetset muudatust tehakse	**Teadmiseks võtta.** Arengukava ja eelarvestrateegia muudatuste põhjendused on esitatud avalikule väljapanekule suunatud eelnõus ja selle lisades. Seal on selgitatud sisuliste muudatuste vajadust, sealhulgas mõõdikute lisamise, muutmise ja eemaldamise põhjuseid. Seetõttu ei pea me vajalikuks iga muudatuse juurde täiendava põhjenduse lisamist.

Tartu linna eelarvestrateegia 2027–2030 ettepanekud ja seisukohad

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
9	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	Lk 7, ülevaade 2025. aasta majandustulemustest on kirjas: „Tartu linna konsolideerimisgrupp koosneb linnavolikogust, linnavalitsusest, 15 ametiasutusest ja 65 hallatavast asutusest (kokku kohaliku omavalitsuse üksus) ning 3 äriühingust ja 8 sihtasutusest.” ELKS ettepanek: täiendada teksti hallatavate asutuste, kolme äriühingu ja kaheksa sihtasutuse nimeliste loeteludega, et muuta konsolideerimisgrupi koosseis lugejale läbipaistvamaks.	**Arvestada.** Täiendame eelarvestrateegia seletuskirja teksti hallatavate asutuste, kolme äriühingu ja kaheksa sihtasutuse nimeliste loeteludega.
10	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	Lk 18 on kirjas: „Eelarvestrateegia koostamisel on juhindutud Tartu linna arengukavas sätestatud kolme suure strateegilise suuna – heaolu, kogukonna ja kultuuri; hariduse, innovatsiooni ja ettevõtluse; keskkonna ja linnaruumi – tulevikusihtidest.” ELKS ettepanek sõnastuseks on: täiendada eelarvestrateegias käsitletavaid tulevikusihte laste sündimust toetavate ning rahvatervist edendavate eesmärkide ja meetmetega enne eelnõu esitamist linnavolikogule. Need eesmärgid tuleks selgelt seostada arengukava strateegiliste suundadega.	**Mitte arvestada.** Arengukava strateegilised suunad juba hõlmavad ka rahvatervise edendamist ning peredele ja lastele soodsa elukeskkonna kujundamist. Linna eesmärk on luua kvaliteetne ja inimeste vajadustest lähtuv elukeskkond, mis toetab elanike heaolu ja rahvastiku kasvu. Nendest põhimõtetest lähtutakse igapäevaselt nii teenuste, linnaruumi kui ka eelarve planeerimisel. Seetõttu ei pea me vajalikuks arengukava ega eelarvestrateegia strateegiliste suundade täiendamist.
11	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	ELKSi ettepanek lk 20 punkti 6.1 lõppu lisamiseks: „Avaliku ruumi kõrghaljastusega rohealade pindala ei vähendata. Ajalooliselt ja rahvuskultuuriliselt oluline Sanatooriumi park säilitatakse tervikliku rohealana. Looduskaitse ja rahvatervise eesmärkide saavutamiseks kaalutakse vajaduse korral maa-alade vahetamist.”	**Mitte arvestada.** Tartu linn peab oluliseks rohealade ja kõrghaljastuse säilitamist ning arvestab linnaruumi planeerimisel elurikkuse, kliimamuutustega kohanemise ja rahvatervise eesmärkidega. Rohealade paiknemise ja kasutamise põhimõtted on määratud Tartu linna üldplaneeringus

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
		Juhime tähelepanu Kliimaministeeriumi 5. novembri 2026. aasta kirjas Eesti Looduskaitse Seltsile esitatud seisukohale: „Looduse taastamise kava vaatest on oluline, et kohalikud omavalitsused arvestaksid juba praegu oma ruumilise arengu kavandamisel rohealade säilitamise ja puuvõrade liitumise suurendamise vajadusega.”	2040+ ning konkreetseid ruumilisi otsuseid tehakse planeerimismenetlustes, mitte eelarvestrateegia kaudu. Sanatooriumi pargiga seotud küsimustes on linn oma seisukohti varasemalt selgitanud ning eelarvestrateegia muutmise käigus ei ole ilmnenud uusi asjaolusid nende muutmiseks. Seetõttu ei pea me vajalikuks eelarvestrateegia täiendamist pakutud sõnastuses.
12	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	LK 21–22 „Keskkond ja linnaruum” ELKSi ettepanek puudutab Riia–Turu ristmikku, kus jalakäijatel puudub Riia tänava ületamiseks otsene ja lühike liikumisteekond. Palume kavandada turvaline ja võimalikult otseteele vastav ülekäigulahendus.	**Mitte arvestada**. Arengukava ja eelarvestrateegia tasandil ei lepita kokku konkreetseid liikluslahendusi. Selgitame, et nimetatud ristmikule ei ole kõiki liiklejate gruppe arvestavat ohutut ülekäigulahendust projekteeritud. Lahenduse puudumine ei võimalda hinnastada investeeringu suurust.
13	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	ELKS juhib tähelepanu, et Ujula tänava pikenduse väljaehitamine olemasolevast Ujula tänavast kuni Aruküla tee 8 kinnistuni ohustab Emajõe vasakkaldal paiknevat väärtuslikku küpset metsaala ning võib takistada vee loomulikku äravoolu jõkke. Supilinna kogemus osutab vajadusele hinnata tänava- ja elamuehituse lahenduste mõju põhjalikult enne otsuste langetamist.	**Teadmiseks võtta.** Ujula tänava pikenduse rajamine otsustati Tartu Linnavolikogu 18. detsembri 2025. a otsusega nr 12, tuginedes linna üldplaneeringule, detail-planeeringutele ja liiklusuuringutele. Tänava rajamisega seotud mõjusid on hinnatud planeeringute koostamisel, sealhulgas arvestatud piirkonna prognoositava liikluskoormuse kasvuga. Ettepanekus tõstatatud keskkonna- ja sademevee ärajuhtimisega seotud aspekte

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
			käsitletakse täiendavalt Ujula tänava projekteerimisel.
14	Kalev Sepp, Eesti Looduskaitse Selts	LK 27. on kirjas: „Linn lähtub eelarve planeerimisel konservatiivsetest eeldustest ning säilitab finantsjuhtimises piisava paindlikkuse, et reageerida majanduskeskkonna muutustele." ELKSi ettepanek sõnastuse muutmiseks: „Linn lähtub eelarve kavandamisel ajakohastest teaduspõhistest teadmistest ning säilitab finantsjuhtimises piisava paindlikkuse, et reageerida nii majanduskeskkonna muutustele kui ka looduskeskkonna seisundist ja rahvatervise kaitsmise vajadusest tulenevatele väljakutsetele."	**Mitte arvestada.** Eelarvestrateegias kasutatud konservatiivsete eelduste põhimõte viitab vastutustundlikule finantsplaneerimisele, mille eesmärk on tagada linna rahaline jätkusuutlikkus ja valmisolek muutuvateks majandusoludeks. Looduskeskkonna ja rahvatervisega seotud eesmärgid on käsitletud arengukava strateegilistes suundades ning nendega arvestatakse ka eelarve planeerimisel. Seetõttu ei pea me vajalikuks sõnastuse muutmist.
15	Irja Alakivi	Eelarvestrateegia peatükis „Keskkond ja linnaruum" on lk 21 sedastus, et „ehitatakse välja Ujula (2027-2028) tänava pikendus". Ettepanek: „Arvata Ujula tänava pikenduse ehitamine eelarvestrateegiast välja." Põhjendus: Lõhutakse parimas kasvueas puudega Emajõe lammiala ja kahjustatakse pöördumatult vee looduslikku äravoolu Emajõkke.	**Mitte arvestada.** Ujula tänava pikenduse rajamine otsustati Tartu Linnavolikogu 18. detsembri 2025. a otsusega nr 12, tuginedes linna üldplaneeringule, detail-planeeringutele ja liiklusuuringutele. Otsustamisel arvestati ka piirkonna prognoositava liikluskoormuse kasvuga. Tänava projekteerimisel arvestatakse piirkonna looduslike tingimustega, sealhulgas vajadusega tagada vee äravool. Kuna tänava rajamise vajadust on varasemalt kaalutud ja selle väljaehitamine otsustatud, ei ole põhjendatud investeeringu väljajätmine eelarvestrateegiast.

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
16	Irja Alakivi	Eelarvestrateegia peatükis „Keskkond ja linnaruum" lk 22 on sedastus: „Linna üldise seisukorra hoidmiseks (taastamiseks) ning uute nõuete ja lisavajaduste täitmiseks kulub igal aasta 15 – 20 miljonit eurot. Vahendid jagunevad paljude eri objektide vahel alates parkide teedest ja inventarist kuni koolide katusteni." Ettepanek: „Peatada eelarvestrateegia perioodiks koheselt kõrghaljastusega rohealade, eriti nende, kus on ka alusrinne, vähendamine. Ajaloolisesse ja rahvuskultuuriliselt olulisse kõrge avaliku huvi all olevas Sanatooriumi pargis (DP-04-011 Raja 31A krundi detailplaneering) peatada autoliikluse võimaldamiseks uute tänavate ja juurdepääsude rajamise eeltööd, sh projekteerimine ja igasugused raied. Selleks alustatakse KAHOS seaduse rakendamiseks vajalikke uuringuid ja ekspertiise. Vahendid selleks vabanevad Ujula tänava pikenduse kulude eelarvestrateegiast välja võtmisel."	**Mitte arvestada.** Tartu linna ruumilise arengu põhimõtted ja maakasutuse üldised suunad on määratud kehtivas üldplaneeringus 2040+, millest lähtutakse linna ruumilise arengu kavandamisel. Sanatooriumi pargi piirkonnas kehtivad detailplaneeringud, millega on määratud maa-alade kasutus- ja ehitustingimused. Kehtivate planeeringute elluviimine toimub õigusaktides sätestatud korras. Linnal ei ole kavas algatada ettepanekus nimetatud maa-alade omandamist KAHOSe alusel ega suunata selleks eelarvestrateegias täiendavaid vahendeid. Eelarvestrateegia ei ole dokument, millega muudetakse kehtivaid planeeringulahendusi või peatatakse nende elluviimist.
17	Irja Alakivi	Lõpetuseks: Euroopa Liidu looduse taastamise määruse kohaselt ei tohi linnade rohealade pindala ja puuvõrade katvus 2030. aastaks võrreldes 2024. aastaga väheneda. Tartu linnal ei ole erandi kasutamise õigust ega õigustust olukorra parandamisest kõrvale hiilimiseks. Ettepanek: Pöörata nii arengukava kui ka eelarvestrateegia eelnõus tähelepanu rahvatervishoiu seaduse 11.12.2024 sätete arvestamisele. https://www.riigiteataja.ee/et/akt/102012025003?leiaKehtiv	**Teadmiseks võtta.** Tartu linna arengukava ja eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest, sealhulgas rahvatervishoiu seadusest. Rahvatervise edendamise ning kvaliteetse ja tervisliku elukeskkonna kujundamise eesmärgid on juba hõlmatud arengukava strateegilistes suundades. Täpsustame, et Euroopa Liidu looduse taastamise määruses sätestatud 2030. aasta eesmärk vältida linnade rohealade pindala ja puuvõrade katvuse summaarset vähenemist kehtib liikmesriigi, mitte iga kohaliku omavalitsuse tasandil

Jrk nr	Esitaja	Ettepanek	Seisukoht
			eraldi. Määruse rakendamiseks koostatakse riiklikku looduse taastamise kava, milles täpsustatakse vajalikud meetmed. Tartu linna kohta märgime täiendavalt, et seni esitatud alusandmed on olnud ebakorrektsed. Copernicuse metoodikaga ei ole Tartu linna puuvõrade tegelikku katvust suudetud korrektselt tuvastada. Linna enda alusandmete kohaselt on Tartu linna asutusüksuses puuvõrade katvus hoopiski 12%. Kliimaministeerium on Copernicuse andmete ja metoodika ebatäpsust tunnistanud ja hindab looduse taastamise määrusest tulenevate kohustuste kontekstis siseriiklike täpsemate alusandmete kasutamise võimalikkust.